

Verdensmål:

Brændeovne – nikotin - forsyningssikkerhed

I en nylig artikel, jeg gennem installator.dk er blevet bekendt med, fra Rådet for Godt Indeklima påstås, at ”Røgen indeholder samme skadelige partikler og kræftfremkaldende tærestoffer som tobaksrøg. Men kun de færreste danskere tænker over...” Rådet anbefaler, at der politisk sættes ind med begrænsninger i brugen af brændeovne. Endvidere påstås det i folderen at: ”Hyggen kan bevares uden ild eller med en eldreven brændeovn eller TV-pejs”. En påstand, der er total grebet ud af den rene blå luft og kunne give næring til tvivlen om afhandlingens øvrige validitet. NEJ! Et spejderbål og duften derfra kan ikke erstattes digitalt af elektroniske komponenter. Når det så er sagt, indeholder folderen nogle i øvrigt ganske fornuftige pointer. At der opsættes betingelser for brugen og grænser for forureningen, kan jeg kun erklære mig enig i, MEN en evt. lovgivning bør absolut sættes i rette sammenhæng og betragtes i en helhed med andre konsekvenser OG naturligvis under rette forudsætninger.

Problemstilling

Med al mulig respekt for baggrunden for arbejdet og vel vidende, at man ikke kan bortforklare én problemstilling med, at der er andre større problemer, vil jeg dog tillade mig at forholde mig sundt kritisk til undersøgelsen af forurening fra brændeovne. Også i forventning om, at mine anskuelser kan bruges konstruktivt. Ligeså lidt, som man kan bortforklare én problemstilling med en anden, er det væsentligt at sætte problemerne i rette sammenhænge og ofte i bredere perspektiv. I særdeleshed om der måtte komme lovgivning på området. At der kommer partikelforurening fra brændeovne og for den sags skyld masseovne, er hævet over enhver tvivl.

Tobakslobbyen på spil??

At man kommer frem til, at røgen indeholder samme skadelige stoffer som tobak stiller jeg mig dog kritisk overfor. Jeg mærker på egen krop, hvordan tobaksrøg påvirker ekstremt negativt, mens bål-/brændeovnsrøg virker behageligt (dog alt med måde). Og her må jeg indrømme, at jeg får den tanke, om tobaksindustrien igen igen qua lobbyisme forsøger at påvirke ”videnskabelige undersøgelser”?? Måske virker det søgt at drage det gamle monster frem, men det er jo almindeligt kendt, at tobaksindustrien qua deres metoder har voldt ubodelig skade på menneskeheden. Et emne som JyllandsPosten og DR for et kvart århundrede siden på glimrende vis afdekkede. Ikke at jeg mistænker forskerne bag rapporten om brændeovne for sligt. Men for at understrege, at vi ikke bør glemme historien. Målet her kunne være, at man i forsøg på at legitimere tvivlsomme produkter foregiver, at der er et andet større eller i hvert fald mindst lige så slemt problem andetsteds. Men vi lærer af historien og holder opmærksomt øje.

Dobbeltmoral

Med hensyn til evt. lovgivning vil jeg stærkt advare mod dobbeltmoralske fælder: Som overfølsom for parfume og kemikalier har jeg i adskillige sammenhænge arbejdet for at der etableres røgfri (tobaksfri) boligområder. ”Man kan ikke blande sig i, hvad folk foretager sig i eget hjem”, har været standardsvar på det ønske. Måske man heller ikke kan blande sig i, om nogen begår anden vold i eget hjem??? Altså hallo: bygningsreglementet bestemmer, hvordan luftskifte skal være.... Og you name it. Der er jo rigtig mange reguleringer, der influerer på privatsfæren i et højt ud- og indviklet samfund. Og så kender jeg godt den om ”den personlige frihed” – på andres bekostning? Noget, jeg personligt frygter er, på et tidspunkt at blive nødt til at komme i en bolig, hvor naboer ryger (o: tobak).

Hvordan kan det være ikke forbudt at ryge tobak i rum med sagesløse og uskyldige børn??

Politisk dobbeltmoral (o: berøringsangst). Det er som bekendt lettere at løse et lille problem overfor en begrænset gruppe, end at tage fat i et massivt problem i en mangfoldig gruppe.

Så er det, jeg tænker, at man måske bør følge Peter Qvortrup Geislings forslag: ”*Forbyd dog det lort*”. Mine tanker går mere i retning af at det nok bør omfatte nikotinprodukter generelt. Så løser vi samtidig problemerne med nedsivende nikotin fra hensmidte skodder og nikotinposer, der forgifter hunde.

”*Hvad skal vi sige om Tobak? For at være fuldkommen oprigtig: den er en dødelig Gift.....Der er ingen fornuftig Grund for Brugen af Tobak..., forbunden med sikker Straf*” Dr. Med. Alfred B. Olsen, Sundhed for Alle, 1910!

For lige at runde bygningsreglementet af, så bestemmer loven, at der skal anvendes store mængder af isoleringsmateriale for at begrænse energispild. Det kan der jo være en del fornuft i. Men så hopper kæden af, når det restriktionsløst fortsat er tilladt at anvende udendørs el-/gasvarmere bogstaveligt for fuldt blus. Et Co₂-problem, man i Frankrig for længst har sat ind overfor.

Fyringsteknisk sammenhæng

Når jeg med endog særdeles god samvittighed fyrer op i min masseovn – som jeg fik installeret 2020 – skyldes det, at jeg alene anvender rent træ primært produceret i egen have eller hos havevenner. Træet har jeg tidligere i sommerperioder anvendt til havebål, som ikke altid har været en lige ren forbrænding, hvilket jeg gerne undskylder overfor naboer. Nu er bålpladsen nedlagt og forfremmet til planteterrasse med ret til at bære samme. Al træ lagres behørigt og nyttiggøres hovedsageligt i kolde perioder til opvarmning og som en ekstra lille fed krølle til bagning af pizza.

Som miljønørd (eller -nød?) kender jeg ikke til begrebet ”haveaffald”. Jeg har aldrig brugt fossilt brændstof til at bortkøre min haveressource. Til gengæld har jeg en fantastisk frodig have, som (skønt lille) producerer ganske pænt med træbrænde. Med opvarmningsformål og substitution af (ganske vist billig og miljøvenlig fjern-) varme.

Forsyningssikkerhed

”*Men den dag røderusserne kommer – og det gør de jo nok i...?*” Hva’ så?? Og verdensbilledet tegner desværre, at de måske er på vej? Eller når ondsksfulde hackere nedlægger strømforsyningen i en længere periode? Hva’ så?

Så har farfar da heldigvis en lille pizzabar og kan byde indenfor i varmen – så længe brænde måtte have.

Der er dog tegn på, at det er ved at gå op for danskerne, hvor komplekst og sårbart et samfund, vi har skabt.

Jeg er dog helt enig i, at brugen af brændeovne qua partikelforurening bør begrænses og ikke anvendes som primær eller eneste varmekilde

Måske bør de decentrale brændeovne derfor tænkes ind i en civil beredskabsplan?

Rette perspektiv

Når man så ser bort fra spørgsmålet om indehold af brændes skadelige stoffer, så er det nødvendigt at sætte anvendelse af brænde- /masseovne i rette perspektiv og tænke holistisk i forbindelse med eventuel lovgivning på området.

Det er selvfølgelig fornuft i at stille kvalitetskrav til brændefyr og etablere en kontrolmyndighed, som evt. kunne varetages af ”de kommunale hømmerhold” eller miljøpatruljer.

Har du lyst at vide mere om farfars masseovn, er du velkommen til at besøge min hjemmeside derom på www.gkd.dk/Ov4/masse.html.

Med venlig hilsen

Preben H. Rosenberg